

جنگ نرم از منظر مقام معظم رهبری (مدّ ظلّه العالی)

استاد راهنما

سرکار خانم صالحی

استاد داور

حجت الاسلام و المسلمین فلاحی

پژوهشگر

افسانه الواری طرهان

چکیده

جنگ نرم که به سراغ سنگرهای معنوی، ایمانها، معرفت ها و عزم ها می آید، هدفش، تغییر اندیشه جامعه ی هدف، برای تزلزل نظام سیاسی- اجتماعی حاکم، است. جنگ نرم در طول تاریخ به انحاء مختلف وجود داشته که این موضوع علیه جمهوری اسلامی ایران از گستره و قلمرو وسیعتری برخوردار است. جنگ نرم از مفاهیمی است که در بیانات مقام معظم رهبری مشاهده می گردد و ایشان به عنوان جانشین امام خمینی (رحمه الله علیه)، برشناخت و لزوم مقابله با پدیده تاکید کرده اند و هنوز هم به دلیل کافی نبودن اقدامات از سوی مسئولان، خطر آن را گوشزد می کنند. بنابراین هدف در این پژوهش شناخت جنگ نرم و راههای مقابله با آن از منظر رهبرمعظم انقلاب بوده که با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی صورت پذیرفته است. در این تحقیق، مفهوم شناسی جنگ نرم، جنگ نرم در قرآن و تاریخ سیاسی اسلام در فصل اول بررسی شد. همچنین در ادامه، منشأ، خطوط، ویژگی ها، مبانی، اهداف و روشها در فصل دوم واکاوی گردید. در نهایت نیز راههای مقابله با جنگ نرم از منظر رهبری ارائه شده است. نتایج این تحقیق نشان داده است که نظام اسلامی با تکیه بر رهنمود های رهبری و منابع داخلی، می تواند جلوی جنگ نرم دشمن را بگیرد. در این راه توجه به راههای مقابله ای که متکی به فرهنگ است، لازم و ضروری می باشد که به طور ویژه توجه به نقش رسانه که در حال حاضر جنگ متکی به آن است، بدیهی می نمایاند. بنابراین در مقابل جنگ رسانه ای بایدجنگ رسانه ای انجام گیرد و این مهم با شناخت جنگ و راههای مقابله با آن میسر است.

کلید واژه: جنگ نرم، تهاجم فرهنگی، تهاجم، فرهنگ، اسلام، انقلاب اسلامی، مقام معظم رهبری.

مقدمه

جنگ نرم یکی از چالش های پیش روی جوامع است که در مرحله اول فرهنگ حقیقی آنها را متزلزل می کند. نظام سلطه با این حربه، دیگر کشورها بویژه کشور های اسلامی را تهدید می کند. کشور ایران به دلیل دارا بودن بنیان های مستحکم اعتقادی و ارزشی بیش از دیگر جوامع اسلامی در معرض هجوم نظام سلطه و این جنگ نابرابر نرم قرار دارد. در واقع با کوتاه شدن دست استکبار از ایران و تشکیل حکوت اسلامی، این فرهنگ ناب در جامعه ایران عمیق تر شد. دشمنان پس از آنکه نتوانستند در مقابله ی سخت کاری از پیش ببرند، به مطالعه انقلاب اسلامی پرداخته و با شاخص سازی از انقلاب اسلامی که خود یک انقلاب نرم بود، مدل ضد آن را طراحی کرده و رویکرد جنگ نرم را پیش گرفتند. لذا، جنگ نرم به هر گونه اقدام روانی و تبلیغات رسانه ای که جامعه ی هدف را نشانه می گیرد و بدون جنگ و درگیری، رقیب را به شکست وامی دارد، گفته می شود. جنگ نرم که خطرش بسیار و پنهان است، نیازمند دیده شدن و مقابله است. خطر آنجاست که این جنگ دیده نشود؛ چنانکه چند سالی است، رهبری انقلاب، آوای تهاجم، شبیخون و ناتوی فرهنگی و در نهایت جنگ نرم را به گوش مسئولان فرهنگی و حقوقی رسانده و هنوز هم به دلیل کافی و رضایت بخش نبودن اقدامات از سوی دستگاههای مربوط، در جایگاهها و موضوعات گوناگون باز هم خطر این جنگ تمام عیار را یادآوری می کنند. به همین جهت، این پژوهش برآن است، تا با تبیین جنبه های گوناگون جنگ نرم از منظر مقام معظم رهبری، این پدیده را واکاوی کرده و راههای مقابله با آن را از منظر رهبر عظیم الشأن انقلاب با روش توصیفی- تحلیلی بیان نمائیم. در اینجا فرض بر این است که جنگ نرم جریانی است برنامه ریزی شده، با هدف تزلزل در حاکمیت جامعه هدف. در این راستا تحقیقات خوبی صورت گرفته است ولی به دلیل محدودیت آنها، انجام پژوهش های دیگر لازم و ضروری است؛ چرا که بیشتر

تحقیقات انجام گرفته ناظر بر چارچوب خاصی نیست و جنگ نرم به صورت عام بررسی شده است و کمتر به صورت مستقل از منظر مقام معظم رهبری تبیین شده است.

منابع و مأخذ

*قرآن.

*نهج البلاغه.

- ۱- آقا داداشی، آذر، کمین نظری بر جنگ نرم، چاپ اول، زنجان، دانش زنجان، ۱۳۸۹.
- ۲- احمدی، مجتبی، زارع درخشان، ابوذر، همازاده ابیانی، از تهاجم فرهنگی تا جنگ نرم، چاپ اول، تهران، کیهان، ۱۳۸۹.
- ۳- افتخاری، اصغر و همکاران، قدرت نرم و سرمایه اجتماعی، چاپ اول، تهران، دانشگاه امام صادق، ۱۳۸۹.
- ۴- برهانیان، عبدالحسین، دشمن شناسی در قرآن، چاپ اول، تهران، مرکز تحقیقات سپاه، ۱۳۸۳.
- ۵- بی نا، جنگ نرم ایران و آمریکا، چاپ اول، تهران، مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت، ۱۳۹۳.
- ۶- رنجبران، داود، جنگ نرم، چاپ ششم، تهران، ساحل اندیشه، ۱۳۸۸.
- ۷- طباطبایی، سید محمد حسین، تفسیر المیزان، ترجمه سید محمد باقر موسوس همدانی، ج ۲، ۶ و ۱۱، چاپ پنجم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۴.
- ۸- عبدی، حسین، جنگ نرم، چاپ سوم، قم، دفتر نشر معارف، ۱۳۹۰.
- ۹- عیسی زاده، عیسی، قرآن و راههای مقابله با جنگ نرم، چاپ اول، قم، زمزم هدایت، ۱۳۹۲.
- ۱۰- فیروزی، عباس، مبانی جنگ نرم و ریشه یابی آن در تهاجم فرهنگی، چاپ اول، شکوفه یاس، ۱۳۸۹.

۱۱- قدوسی زاده، حسن، اصطلاحات فرهنگی، سیاسی و...، چاپ دوم، قم، دفتر نشر معارف، ۱۳۹۰.

۱۲- مطهری، مرتضی، خدمات متقابل ایران و اسلام، چاپ اول، تهران، انتشارات صدرا، ۱۳۶۲.

۱۳- مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۶ و ۲۲، چاپ سی و دوم، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۴.

۱۴- نائینی، علی محمد، اصول و مبانی جنگ نرم، چاپ اول، نشر نی، ۱۳۹۱.

۱۵- نوروزی، محمد جواد، دست در دست صبح (انقلاب اسلامی)، چاپ اول، قم، دفتر نشر معارف، ۱۳۹۱.

مقالات و پایانامه

- ۱- ظریف منش، حسین، تولایی، محمد، مقیسه، رضا، « طراحی ساختار راهبردی مقابله با جنگ نرم جمهوری اسلامی ایران»، فصلنامه راهبردی دفاعی، شماره ۴۴، ۱۳۹۲.
- ۲- فلاح پور، سعید، « جنگ نرم علیه جمهوری اسلامی ایران و راهکارهای مقابله با آن»، دانشگاه حقوق و علوم سیاسی تبریز، پایان نامه کارشناسی ارشد، ۱۳۹۱.
- ۳- مروجی، مهدی، « چيستی جنگ نرم و راههای مقابله با آن در قرآن », مجله قرآن، شماره ۴۲، ۱۳۹۲.
- ۴- نائینی، علی محمد، « الگو و رهیافت های جنگ نرم », مجله سیاست دفاعی، شماره ۸۰، ۱۳۹۱.
- ۵- نائینی، علی محمد، ابراهیمی، خدایار، « جنگ نرم، مؤلفه ها و شاخصه های فرهنگی », دوفصلنامه علمی- پژوهشی پاسداری، شماره ۷، ۱۳۹۳.

نرم افزار و پایگاه اینترنتی

۱- مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، مجموعه نرم افزارهای نور (نورالولایه)، قم

2-www.iqna.ir\15\6\1394.